೭ ಲಯವನ್ನು ಅನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ತ್ ಕ್ ತ್ ಕಿ ಟ್

0337CH07

ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಲಯ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ.

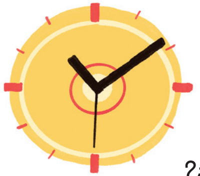

ಗಡಿಯಾರದ ಟಿಕ್ ಟಿಕ್ ಶಬ್ದ, ನಲ್ಲಿಯಿಂದ ನೀರು ಸೋರುವುದು ಅಥವಾ ಹಕ್ಕಿಯ ಚಿಲಿಪಿಲಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

- ನಿಮ್ಮ ಸುತ್ತಲೂ ಸ್ಥಿರವಾದ ಬಡಿತದ ಸದ್ದನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದು ಬೇರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಇದಯೇ?
- ಸ್ಥಿರವಾದ ಬಡಿತವನ್ನು ಹೊಂದಿರದ ಶಬ್ದಗಳು ಯಾವುವು? ಮರದ ಮೇಲೆ ಒಣಗುವ ಎಲೆಗಳು, ಪ್ರೆಶರ್ ಕುಕ್ಕರಿನ ಶಿಳ್ಳೆ ಮತ್ತು ಟ್ರಾಫಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕಾರುಗಳ ಹಾರ್ನ್ ಶಬ್ದ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸ್ಥಿರವಾದ ಬಡಿತವನ್ನು ಹೊಂದಿರದ ಶಬ್ದಗಳಾಗಿವೆ.

ನೀವು ಸ್ಥಿರವಾದ ಬಡಿತವನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೀರಾ ಅಥವಾ ಅನಿಯಮಿತ ಬಡಿತವನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೀರಾ? ನೀವು ಯೋಚಿಸಬಹುದಾದ ಪ್ರತಿಯೊಂದರ ಇತರ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಯಾವುವು?

ಚಟುವಟಿಕೆ ೧ ಒಂದು ಎರಡು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು!

ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾದ ಚಪ್ಪಾಳೆ, ಚಿಟಕೆ, ಸ್ಟ್ಯಾಂಪ್ (ನೆಲಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಂದ ತಟ್ಟುವುದು) ಮತ್ತು ಸ್ಟ್ಯೋಂಪ್ (ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕಾಲು ತಿರುಗಿಸುವುದು) ಚಿತ್ರಗಳು ಒಂದು ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ.
ಅಂತಹ ನಾಲ್ಕು ಬಡಿತಗಳ ಲಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಮತ್ತು ಆನಂದಿಸಿ.

೧.				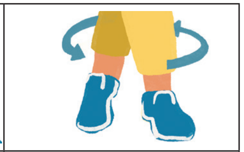
೨.		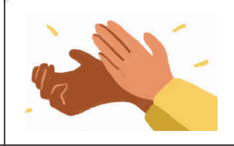		
೩.			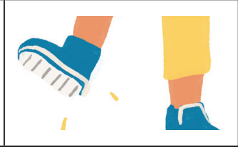	

© NCERT not to be republished

ಚಟುವಟಿಕೆ ೨ ಕರೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

ನಮ್ಮ ದೇಹವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ನಾವು ಲಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು-

- ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುವುದು
- ಚಿಟಿಕೆ ಹೊಡೆಯುವುದು
- ಸ್ಟೋಂಪಿಂಗ್/ಜೋರಾದ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುವುದು
- ಬಾಯಿಯಿಂದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು

ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸೋಣ-
ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುವುದು - ೧
ಚಿಟಿಕೆ ಹೊಡೆಯುವುದು – ೨
ಜೋರಾದ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುವುದು – ೩
ಬಾಯಿಯಿಂದ ಶಬ್ದ ಮಾಡುವುದು - ೪

ನಿಮ್ಮ ದೇಹವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಲಯ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ!

ಈಗ, ಅಂತಹ ಲಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ.

ಕ.	೧	೨	೩	೪
ಖ.	೨	೩	೧	೪
ಗ.				
ಘ.				
ಙ.				
ಚ.				
ಛ.				
ಜ.				

© NCERT not to be republished

ಚಟುವಟಿಕೆ ೩

ಕೇಳೋಣ ಮತ್ತು ಕಲಿಯೋಣ

ವಿಶ್ವದ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡಲಾಗುವ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ಹಾಡನ್ನು ಕಲಿಯೋಣ.

ಹಮ್ ಹೋಂಗೆ ಕಾಮಿಯಾಬ್

ಹಮ್ ಹೋಂಗೆ ಕಾಮಿಯಾಬ್
ಹಮ್ ಹೋಂಗೆ ಕಾಮಿಯಾಬ್
ಹಮ್ ಹೋಂಗೆ ಕಾಮಿಯಾಬ್ ಏಕ್ ದಿನ್
ಹೋ ಹೋ ಮನ್ ಮೇ ಹೈ ವಿಶ್ವಾಸ್
ಪೂರಾ ಹೈ ವಿಶ್ವಾಸ್
ಹಮ್ ಹೋಂಗೆ ಕಾಮಿಯಾಬ್ ಏಕ್ ದಿನ್

ಆಂಗ್ಲ

ವಿ ಶಾಲ್ ಓವರ್‌ಕಮ್
ವಿ ಶಾಲ್ ಓವರ್‌ಕಮ್
ವಿ ಶಾಲ್ ಓವರ್‌ಕಮ್ ಸಮ್ ಡೇ.
ಓಹ್, ಡೀಪ್ ಇನ್ ಮೈ ಹಾರ್ಟ್
ಐ ಡು ಬಿಲೀವ್
ದ್ಯಾಟ್ ವಿ ಶಾಲ್ ಓವರ್‌ಕಮ್ ಸಮ್ ಡೇ.

ಕನ್ನಡ

ನಾವು ಗೆದ್ದೇ ಗೆಲ್ತೀವಿ,
ನಾವು ಗೆದ್ದೇ ಗೆಲ್ತೀವಿ,
ನಾವು ಗೆದ್ದೇ ಗೆಲ್ತೀವಿ ಒಂದು ದಿನ.
ಓಹೋ ಮನದಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ,
ಪೂರ್ತಿ ವಿಶ್ವಾಸ,
ನಾವು ಗೆದ್ದೇ ಗೆಲ್ತೀವಿ ಒಂದು ದಿನ.

© NCERT not to be republished

ಚಟುವಟಿಕೆ ೪ ಸಂಗೀತ ವಾದ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಲಯವನ್ನು ಕಲಿಯಿರಿ

ನಿಮ್ಮ ಆಯ್ಕೆಯ ಹಾಡಿನ ಲಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ.

ದಾಂಡಿಯಾ ಕಡ್ಡಿಗಳು, ಕ್ಲ್ಯಾಪರ್, ಮಂಜೀರಾ, ಡಫ್ಲಿ, ಮರಾಕಾಸ್ ಅಥವಾ ರಾಟಲ್‌ನೊಂದಿಗೆ ನೀವು ಲಯವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೇ?

ಈ ಸಂಗೀತ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಲಯದಲ್ಲಿ ನುಡಿಸುವುದನ್ನು ನೀವು ಆನಂದಿಸುತ್ತೀರಿ.

ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೆ ?

ಸಾಮವೇದದಲ್ಲಿ ತಾಳದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಆರಂಭಿಕ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ತಾಳ ಪದ್ಧತಿಗಳು ೧೬ ನೇ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಚಟುವಟಿಕೆ ೫ ನಿಮ್ಮ ದೇಹದೊಂದಿಗೆ ಲಯವನ್ನು ಕಲಿಯಿರಿ

ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುವ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ನಿಮ್ಮ ಪಾದಗಳನ್ನು ಸ್ಟ್ಯಾಂಪ್ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಎಣಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ (ಒಂದೊಂದಾಗಿ). ಲಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಚಪ್ಪಾಳೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ - ನಿಮ್ಮ ಎಡಕ್ಕೆ, ನಿಮ್ಮ ಬಲಕ್ಕೆ, ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಮೌನವಾಗಿ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ೧, ೨, ೩, ಚಪ್ಪಾಳೆ, ೫, ೬, ೭, ಚಪ್ಪಾಳೆ - ೧, ೨, ೩, ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪಾಳೆ, ೫, ೬, ೭, ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪಾಳೆ - ೧, ೨, ೩, ನಿಮ್ಮ ತಲೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪಾಳೆ ೫, ೬, ೭, ಮೌನ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಚಪ್ಪಾಳೆ ವಿಧಾನವು ಲಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ನೀವು ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ೫-೧೦ ನಿಮಿಷಗಳ ವ್ಯಾಯಾಮದ ನಂತರ, ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತಬಲಾ ಬೋಲನ್ನು ಸೇರಿಸೋಣ.

ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುತ್ತಾ ಎಣಿಸುವ ಮೂಲಕ ಧಾ ಗೆ ನಾ ತಿ (ಪುನರಾವರ್ತಿಸಿ). ನಂತರ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿ ಎಣಿಸುತ್ತಾ ನಾ ಕಾ ಧಿ ನಾ ಮುಂದುವರಿಸಿ.

ಬೋಲ್ 'ಧಾ ಗೆ ನಾ ತಿ ನಾ ಕಾ ಧಿ ನಾ' ಹೊಂದಿರುವ ತಾಳವನ್ನು ಕೆಹೆರ್ವಾ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಆದಿ ತಾಳವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಇದು ೮ ಅಕ್ಷರ ಕಾಲವನ್ನು (೮ ಬಡಿತ/ಬೀಟ್ಸ್) ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ತ ಕ ಧಿ ಮಿ — ತ ಕ ಜ ಣು

ಇದು ಹಾಡಿನ ಮೂಲಕ ನುಡಿಸಲಾಗುವ ತಾಳ .

ಆನಂದಿಸೋಣ - ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟೋಣ, ಹಾಡೋಣ ಮತ್ತು ಚಲಿಸೋಣ.

© NCERT not to be republished

ಚಟುವಟಿಕೆ ೬ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಸ್ವರಗಳನ್ನು (ನೋಟ್ಸ್) ಕಲಿಯಿರಿ

ಭಾರತೀಯ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತದ ಹಲವಾರು ಇತರ ಸಂಗೀತ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಏಳು ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊಂದಿವೆ.

ಸ, ರೆ, ಗ, ಮ, ಪ, ಧ, ನಿ ...

ಮೇಲಿನ ೭ ಸ್ವರಗಳ ನಂತರ 'ಸ' ಅನ್ನು ಉಚ್ಚಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿ. ಈ ಏಳು ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸಪ್ತಕ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾವು ಏಳು ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಆರೋಹಣ ಮತ್ತು ನಂತರ ಅವರೋಹಣ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹಾಡೋಣ.

ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೆ?

ನಾಟ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಭರತ ಮುನಿಯಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಪಠ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ ಮತ್ತು ನಾಟಕದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ನಾಟ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ, ಪ್ರತಿ ಸ್ವರ (ಸಂಗೀತ ಸ್ವರ) ವಿಭಿನ್ನ ಭಾವನೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೆ, ಇದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೇ? ಇದರರ್ಥ ನೀವು ನುಡಿಸುವ ಅಥವಾ ಹಾಡುವ ಸಂಗೀತವು ಯಾವ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿಮಗೆ ವಿಭಿನ್ನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ!

© NCERT not to be republished

ಚಟುವಟಿಕೆ ೭ ಹಾಡೋಣ: ತಲೆ, ಭುಜಗಳು, ಮೊಣಕಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಲ್ಬೆರಳುಗಳು

ಒಂದು ಮೋಜಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡೋಣ. ನೀವು ಹಾಡುವಾಗ, ನಿಮ್ಮ ತಲೆ, ಭುಜಗಳು, ಮೊಣಕಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಲ್ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ. ಇದು ನಿಮ್ಮ ಸಮನ್ವಯ ಕೌಶಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪಂಜಾಬಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಹ ನಿಮ್ಮಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ!

ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೆ?

ಲಯವು ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಲಯ(ರಿಧಮ್) ಅಥವಾ ವೇಗವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ನಿಮ್ಮ ಹೃದಯ ಬಡಿತದಂತೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನೀವು ಓಡುವಾಗ ನಿಮ್ಮ ಹೃದಯ ಬಡಿತವು ವೇಗವಾಗುವಂತೆ ಮತ್ತು ನೀವು ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ನಿಧಾನವಾಗುವಂತೆ, ಲಯವು ಪ್ರತಿ ಭಿನ್ನ ಸಂಯೋಜನೆಗಳಿಗೂ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ

ಸರ್ , ಮೋಡೆ, ಗೋಡೆ, ಪಯಿರ್, ಗೋಡೆ, ಪಯಿರ್.
ಸರ್ , ಮೋಡೆ, ಗೋಡೆ, ಪಯಿರ್, ಗೋಡೆ, ಪಯಿರ್.
ನಾಲೆ ಆಂಕ್ ನಾಲೆ ಕಾನ್ ನಾಲೆ ಮೂಹ್ ನಾಲೆ ನಾಕ್
ಸರ್ , ಮೋಡೆ, ಗೋಡೆ, ಪಯಿರ್, ಗೋಡೆ, ಪಯಿರ್.

ಭಾಷೆ: *ಪಂಜಾಬಿ*

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನುವಾದ

ತಲೆಗಳು, ಭುಜಗಳು, ಮೊಣಕಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಲ್ಬೆರಳುಗಳು, ಹೋಗೋಣ. ತಲೆಗಳು, ಭುಜಗಳು, ಮೊಣಕಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಲ್ಬೆರಳುಗಳು, ಮೊಣಕಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಲ್ಬೆರಳುಗಳು. ಮತ್ತು ಕಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ಕಿವಿಗಳು ಮತ್ತು ಬಾಯಿ ಮತ್ತು ಮೂಗು. ತಲೆಗಳು, ಭುಜಗಳು, ಮೊಣಕಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಲ್ಬೆರಳುಗಳು, ಮೊಣಕಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಲ್ಬೆರಳುಗಳು.

ಈ ಹಾಡನ್ನು ಹೇಗೆ ಹಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ಈಗ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಅದನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಹುದೇ? ಮೇಲಿನ ಹಾಡನ್ನು ವಿಭಿನ್ನ ವೇಗಗಳಲ್ಲಿ (ವೇಗ ಮತ್ತು ನಿಧಾನವಾದ ಲಯ) ಹಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ.

© NCERT not to be republished

ಚಟುವಟಿಕೆ ೮ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬದ ಹಾಡು

ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮುಖ್ಯ. ಬನ್ನಿ ಈ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬದ ಹಾಡನ್ನು ಕಲಿಯೋಣ.

ಸಾಹಿತ್ಯ

ಜನ್ಮ ದಿನ ಇದಮ್ ಆಯಿ ಪ್ರಿಯಾ ಸಖೇ
ಶಾಂತಾನೋ ತು ಟೆ ಸರ್ವದಾ ಮುದಮ್
ಪ್ರಾರ್ಥಯಾಮಹೇ ಭವ ಶತಾಯುಷಿ
ಈಶ್ವರಃ ಸಾದಾ ತ್ವಾಂ ಚ ರಕ್ಷತು
ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮನಾ ಕೀರ್ತಿಮರ್ಜಯ
ಜೀವನಂ ತವಾ ಭಾವತು ಸಾರ್ಥಕಂ

ಅರ್ಥ

ಆತ್ಮೀಯ ಸ್ನೇಹಿತ, ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬದ ಶುಭಾಶಯಗಳು! ಸಂತೋಷ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಷಯಗಳು ನಿನ್ನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬರಲಿ. ನಿನ್ನ ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ. ನೀನು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಬದುಕುವಂತಾಗಲಿ! ದೇವರು ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ! ನಿನ್ನ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ನೀನು ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗುವಂತಾಗಲಿ. ಇಚ್ಛಾಪೂರ್ವಕ ಜೀವನವನ್ನು ಹೊಂದು!

ಸಂಯೋಜಕ: *ಸ್ವಾಮಿ ತೇಜೋಮಯಾನಂದ*
ಭಾಷೆ: *ಸಂಸ್ಕೃತ*

ನೀವು ನಿಮ್ಮ ನೆಚ್ಚಿನ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡಬಹುದೇ ಮತ್ತು ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುವ ಮೂಲಕ ಲಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಹುದೇ?

ಶಿಕ್ಷಕರ ಟಿಪ್ಪಣಿ

ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಜನ್ಮದಿನವನ್ನು ಹಾಡು, ನೃತ್ಯ ಮತ್ತು ಶುಭ ಹಾರೈಕೆಯ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಆಚರಿಸಿ. ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಯು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.

© NCERT not to be republished

ಚಟುವಟಿಕೆ ೯ ಒಂದು ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ಕಥೆ

ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥವಾದ
ನಾರದ ಶಿಕ್ಷಾ ಪ್ರಕಾರ,
ವಿವಿಧ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ
ಕೂಗು ಮತ್ತು ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಸಂಗೀತ
ಸ್ವರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.
ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಲಿಯೋಣ.

ಸಾಹಿತ್ಯ

ಸ ಸ್ವರವು ನವಿಲಿಗಾಗಿ ಅದು ತುಂಬಾ ವರ್ಣರಂಜಿತವಾಗಿದೆ

ರಿ ಸ್ವರವು ಗೂಳಿಗಾಗಿ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ
ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿದೆ

ಗ ಸ್ವರವು ಮೇಕೆಗಾಗಿ ಅದು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ
ಓಡಾಡುತತ್ತಿರುತ್ತದೆ

ಮ ಸ್ವರವು ಹೆರಾಗಾಗಿ ಅದು ಬಿಳಿ ಮತ್ತು ಎತ್ತರವಾಗಿದೆ

ಪ ಸ್ವರವು ಕೋಗಿಲೆಗಾಗಿ ಅದು ಮುದ್ದು ಮತ್ತು ಸಿಹಿಯಾಗಿದೆ

ಧ ಸ್ವರವು ಕುದುರೆಗಾಗಿ ಅದು ತುಂಬಾ ದೂರ ಓಡುತ್ತದೆ

ನಿ ಸ್ವರವು ಆನೆಗಾಗಿ ಅದು ತುಂಬಾ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ

ಅದು ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮನ್ನು **ಸ** ಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯತ್ತದೆ ...

ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ಧ ನಿ ಸ ಪ ಸ.

ಸ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ ಪ ಸ.

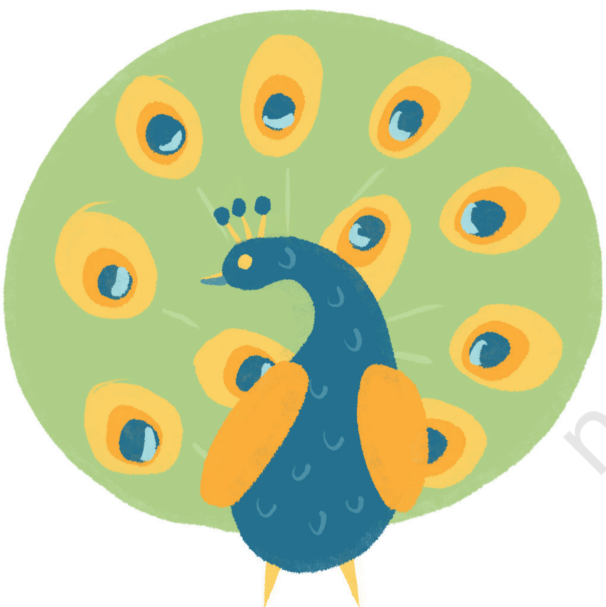

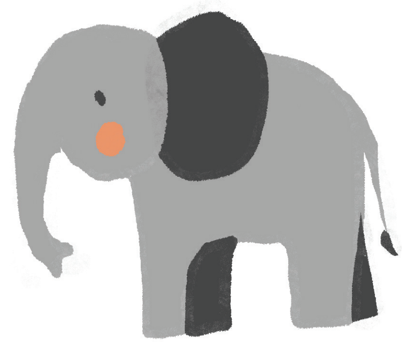

© NCERT not to be republished

ಚಟುವಟಿಕೆ ೧೦ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಶಬ್ದಗಳು

ಉಚ್ಚ ಶೃತಿಯಲ್ಲಿ (ಹೈ ಪಿಚ್) ಮತ್ತು ಕೆಳ ಶೃತಿ(ಲೋ ಪಿಚ್) ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಗಳ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ನಕಲು ಮಾಡಿ. ನಿಮ್ಮ ಸುತ್ತಲೂ ನೀವು ಯಾವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೀರೋ ಆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ. ನಿಮ್ಮ ಪೋಷಕರು ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಿತರೊಂದಿಗೆ ಈ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ.

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

© NCERT not to be republished

ಚಟುವಟಿಕೆ ೧೧ ಸಂಗೀತ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಘಟಕಗಳು

ಮನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ನಾವು ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಂತೆ ಸ್ವರಗಳು ಸಂಗೀತವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಘಟಕಗಳಾಗಿವೆ. ನಾವು ಈ ಹಿಂದೆ ಕಲಿತ ಏಳು ಸ್ವರಗಳು ನಿಮಗೆ ನೆನಪಿವೆದೆಯೇ? ನಾವು ಅವುಗಳನ್ನು ಕೇಳೋಣ ಮತ್ತು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಡೋಣ. ಈಗ ನಾವು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಸರ್ಗಮ್‌ಗಳು ಅಥವಾ ಅಲಂಕಾರ್‌ಗಳನ್ನು ಕಲಿಯೋಣ. ಅಲಂಕಾರ್ ಎಂಬ ಪದದ ಅರ್ಥ ಅಲಂಕರಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವರಗಳು ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಆಭರಣಗಳಂತೆ ಎಂದು ನೀವು ನೋಡುತ್ತೀರಿ.

ಸಸ ರೆರೆ ಗಗ ಮಮ | ಪಪ ಧಧ | ನಿನಿ ಸಸ | |
ಸಸ ನಿನಿ ಧಧ ಪಪ | ಮಮ ಗಗ | ರೆರೆ ಸಸ | |

ಸರಿಗ, ರಿಗಮ, ಗಮಪ, ಮಪಧ, ಪಧನಿ, ಧನಿಸ
ಸನಿಧ, ನಿಧಪ, ಧಪಮ, ಪಮಗ, ಮಗರೆ, ಗರೆಸ

ಈ ಸ್ವರ-ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ನೀವು ಎಷ್ಟು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಹಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು?

ನಿಮಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಹಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲವಾದರೆ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ! ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರಿ.

© NCERT not to be republished

ಚಟುವಟಿಕೆ ೧೨ ಸಂಗೀತ ಸ್ವರಗಳನ್ನು (ಅಲಂಕಾರ ಮತ್ತು ಸರ್ಗಮ್) ಹಾಡಿ ಮತ್ತು ಪುನರಾವರ್ತಿಸಿ

ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೆ?

ಸ್ವರ ಎಷ್ಟು ಉಚ್ಚ ಅಥವಾ ಕೆಳಗಿದೆ ಎಂದು ವಿವರಿಸಲು ನಾವು 'ಶೃತಿ/ಪಿಚ್' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತೇವೆ. ಶೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಹಾಡಬೇಕೆಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ನಾವು ತಂಬೂರಾ ಅಥವಾ ತಾನ್ಪುರಾ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ವಾದ್ಯವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತೇವೆ. ತಂಬೂರಾ ಉದ್ದನೆಯ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ತಂತಿಯ ವಾದ್ಯವಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ನೀವು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ತಂಬೂರಾಗಳು ಮತ್ತು ತಂಬೂರಾ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳನ್ನು ಸಹ ಪಡೆಯಬಹುದು! ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವಾಗ, ನಿಮ್ಮ ಶೃತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ತಂಬೂರಾವನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿದರೆ ತುಂಬಾ ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ.

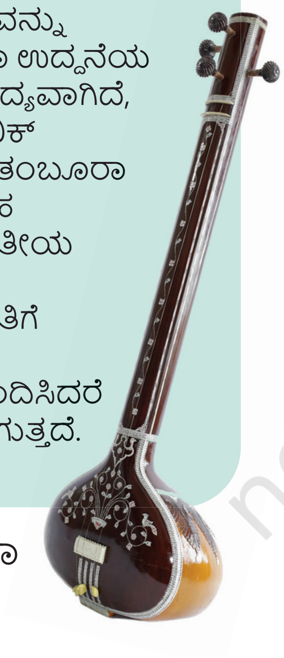
ತಾನ್ಪುರಾ

ಸ್ವರಗಳು

i) **ಸ ಗ, ಸ ಗ,**

ಸ ಗ ಮ ಗ ರೆ ಸ

ರೆ ಗ ರೆ ಗ,

ರೆ ಗ ಪ ಮ ಗ ರೆ

ಸ ಸ ಸ

ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಹಾಡಿ. ನೀವು ಈ ಪದಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಾಡಬಹುದು:

ಆವ್ರೋ ಆವ್ರೋ
ಕುಷಿಯಾನ್ ಮನಾವ್ರೊ
ಗಾವ್ರೋ ಗಾವ್ರೋ
ಸಬ್ ಮಿಲ್ ಕೆ ಗಾವ್ರೋ

ii) ನಾವು ಮತ್ತೊಂದು ಸರ್ಗಮ್ ಅಥವಾ ಅಲಂಕಾರ್ ಹಾಡೋಣ

ಸ ಸ ಸ ರೆ

ರೆ ರೆ ರೆ ಗ

ಗ ಗ ಗ ಮ

ಮ ಮ ಮ ಪ

ಖಾಲಿ ಜಾಗಗಳನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ ಮತ್ತು ಹಾಡಿ.

____

____

ನಿ ನಿ ನಿ ಸ̣

(ಈ 'ಸ' ಮೇಲೆ ಒಂದು ಚುಕ್ಕೆ ಇದೆ, ಇದರರ್ಥ ನೀವು ಅದನ್ನು ಉಚ್ಚ ಶೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಬೇಕು.)

© NCERT not to be republished

ಚಟುವಟಿಕೆ ೧೩

ತಾಳದ ಬಗ್ಗೆ ಕಲಿಯಿರಿ

ತಾಳವು ಲಯದ ಮಾದರಿ ಒಂದು ಎಂದು ನೀವು ಕಲಿತಿದ್ದೀರಿ. ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಬಡಿತವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾವು ತಾಳವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರತಿ ತಾಳವು ನಿಗದಿತ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಬಡಿತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ, ಅದನ್ನು ಪುನರಾವರ್ತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ತಾಳ ಚಕ್ರ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಆದಿ ತಾಳ ಮತ್ತು ಕೆಹರ್ವಾವನ್ನು **ನೀವು ಪಠಿಸಿದ್ದೀರಿ**.
ಅವುಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ನೆನಪಿಕೊಳ್ಳೋಣ.
ಈಗ ನಾವು ಆರು ಬಡಿತಗಳ ಮತ್ತೊಂದು ತಾಳವನ್ನು ಪಠಿಸೋಣ.

ಧಾ ಧಿ ನಾ / ಧಾ ತಿ ನಾ

ಈ ತಾಳದ ಹೆಸರು ದಾದ್ರಾ.

ಚಟುವಟಿಕೆ ೧೪

ಈ ಹಾಡನ್ನು ಕೇಳಿ ಮತ್ತು ಅದರೊಂದಿಗೆ ತಾಳವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ.

ಶ್ಯಾಮಲೆ ಮೀನಾಕ್ಷಿ

ಸಾಹಿತ್ಯ

ಶ್ಯಾಮಲೆ ಮೀನಾಕ್ಷಿ
ಸುಂದರೇಶ್ವರ ಸಾಕ್ಷಿ
ಶಂಕರಿ ಗುರುಗುಹಾ
ಸಮುದ್ರಭಾವೆ ಶಿವೇವ
ಪಾಮಾರ ಮೋಚನಿ
ಪಂಕಜ್ ಲೋಚನಿ
ಪದ್ಮಾಸನ ವಾಣಿ ಹರಿ
ಲಕ್ಷ್ಮಿ ವಿನುತೆ ಶಾಂಭವಿ
ಶ್ಯಾಮಲೆ ಮೀನಾಕ್ಷಿ.

ಹಾಡಿನ ಬಗ್ಗೆ

ಇದು ಮೀನಾಕ್ಷಿ ದೇವಿಯ ಕುರಿತಾದ ಹಾಡು. ಅವಳು ಶಿವನ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಷಣ್ಮುಖನ ತಾಯಿ.

ಸಂಗೀತ: ಮುತ್ತುಸಾಮಿ ದೀಕ್ಷಿತರ್
ಭಾಷೆ: ಸಂಸ್ಕೃತ
ರಾಗ: ಶಂಕರಾಭರಣಂ
ತಾಳಂ: ಆದಿ

© NCERT not to be republished

ಕೆಲವು ಸಂಗೀತ ಪದಗಳು

ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ, ನಾವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತೇವೆ-

ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತ ಪದ	ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದ
ತಾಳ	ಲಯದ ಚಕ್ರ
ಲಯ	ಟೆಂಪೋ
ಸ್ಯಾಮ್	ತಾಳದ ಮೊದಲ ಬಡಿತ
ಆವರ್ತನ್	ತಾಳದ ಒಂದು ಚಕ್ರ

© NCERT not to be republished